



Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERAJĄCEGO ROZWIĄZYWANIE PROBLEMU BEZDOMNOŚCI
W STALOWEJ WOLI NA LATA 2023-2025
W 2024 ROKU**



Stalowa Wola, marzec 2025

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności w Stalowej Woli na lata 2023-2025 został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Stalowej Woli nr LIX/763/2022 z dnia 19.12.2022 r.

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków przez wsparcie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych.

Zostanie on osiągnięty poprzez realizację następujących **celów szczegółowych**:

- Podejmowanie działań profilaktycznych oraz wczesnej interwencji w zakresie przeciwdziałania bezdomności;
- Zapewnienie osobom będącym w kryzysie bezdomności i zagrożonym bezdomnością bezpieczeństwa socjalnego;
- Aktywizacja osób będących w kryzysie bezdomności i zagrożonym wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społecznych.

Realizacja przyjętych założeń programowych na przestrzeni trzech lat polega na weryfikacji działań podjętych przez Realizatorów Programu w zakresie osiągalności celu głównego. Dokonywany corocznie monitoring umożliwi wprowadzenie modyfikacji i dokonanie korekt w sytuacji pojawienia się istotnych zmian w obszarze społecznym.

W związku z powyższym w celu pozyskania danych do pomiaru wskaźników za rok 2024, w dniu 7 stycznia 2024 roku zostały rozesłane formularze sprawozdawcze do 22 przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Na dzień 31 stycznia otrzymano dane od 13 interesariuszy.

Zawarte w dalszej części sprawozdania informacje oraz dane z instytucji, podmiotów zaangażowanych i odpowiedzialnych za wdrażanie w/w Programu oraz wskaźniki, pozwolą ocenić rezultaty działania w powyższych obszarach w roku 2024.

Działania o charakterze prewencyjnym

Cel szczegółowy	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Podmioty odpowiedzialny	Stopień osiągnięcia wskaźnika w 2023 roku	Stopień osiągnięcia wskaźnika w 2024 roku
Podejmowanie działań profilaktycznych oraz wczesnej interwencji w zakresie przeciwdziałania bezdomności.	1.Stała współpraca instytucji i organizacji w zakresie problemu bezdomności.	1.Liczba spotkań.	MOPS	1	1
		2.Liczba podmiotów zajmujących się przeciwdziałaniem bezdomności, które podpisały protokół zawierający procedury postępowania w okresie zimowym.	MOPS	10	12
	2.Prowadzenie bieżącego monitoringu sytuacji osób żyjących eksmisją i bezdomnych.	1.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich, które posiadają wyrok eksmisyjny bez prawa do lokalu socjalnego.	ZAB, ul. Wyszyńskiego 7a	4	2
			SBM, ul. Ofiar Katynia 35	15	14
			ZSM, ul. Okulickiego 32	13	13
			MZB, ul. Dmowskiego	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		2.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich, które posiadają wyrok eksmisyjny z prawem do lokalu socjalnego/ zamiana mieszkania.	ZAB, ul. Wyszyńskiego 7a	7	8
			SBM, ul. Ofiar Katynia 35	12	12
			ZSM, ul. Okulickiego 32	35	31
			MZB, ul. Dmowskiego	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		3.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich, które nie posiadają umowy najmu.	ZAB, ul. Wyszyńskiego 7a	343	287
			SBM, ul. Ofiar Katynia 35	19	15
			ZSM, ul. Okulickiego 32	7	6

			MZB, ul. Dmowskiego	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		4.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich, których zaległości rozłożono na raty.	UM- Wydział Mienia Gminnego i Gospodarki Lokalami	Brak danych	Brak danych
			ZAB, ul. Wyszyńskiego 7a	7	4
			SBM, ul. Ofiar Katynia 35	41	40
			ZSM, ul. Okulickiego 32	3	2
			MZB, ul. Dmowskiego	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		5.Liczba osób zagrożonych bezdomnością, tj. takich, które odpracowują dług.	ZAB, ul. Wyszyńskiego 7a	14	13
			SBM, ul. Ofiar Katynia 35	0	0
			ZSM, ul. Okulickiego 32	0	Brak danych
			MZB, ul. Dmowskiego	Brak danych	Nie dotyczy
	3.Prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do lokalnej społeczności dotyczących reagowania na osoby bezdomne, (tj. zgłaszania miejsc ich przebywania oraz instytucjonalnych form pomocy osobom bezdomnym).	1.Liczba działań informacyjnych.	MOPS	1	1
			Schronisko	0	Brak danych
			Noclegowania	3	3 wywiady dla mediów lokalnych na temat bieżącej sytuacji placówki, ilości osób i trudności z jakimi boryka się placówka (prace przy rozbudowie placówki)
			KPP	0	6
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		2.Liczba rozdysponowanych ulotek, plakatów, artykuły	MOPS	10	12
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy

		w lokalnej prasie, audycje radiowo-telewizyjne.	Noclegowania	225	10 sztuk plakatów, 30 szt. ulotek KPP informacyjnych
				150 sztuk	40
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	4.Monitoring sytuacji osób bezdomnych na terenie miasta poprzez docieranie wraz z KPP do osób bezdomnych przebywających i nocujących poza placówkami noclegowni.	1.Liczba patroli.	MOPS	38	4
			KPP	20	4
	5.Motywowanie osób bezdomnych do unikania pobytu w miejscach niemieszkalnych.	1.Liczba osób bezdomnych przebywających w miejscach niemieszkalnych.	MOPS	67	31
			KPP	10	20
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Noclegownia	20	Wg informacji telefonicznych od mieszkańców i patroli na terenie miasta jest to liczba 25-30 osób spędzających noc na klatkach schodowych bloków lub w piwnicy.

Działania o charakterze osłonowym

Cel szczegółowy	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Podmioty odpowiedzialne	Stopień osiągnięcia wskaźnika w 2023 roku	Stopień osiągnięcia wskaźników w 2024 roku
Zapewnienie osobom będącym w kryzysie bezdomności i zagrożonym bezdomnością bezpieczeństwa socjalnego.	1. Kierowanie osób bezdomnych do Noclegowni.	1.Liczba osób bezdomnych przebywających w noclegowni.	Noclegownia	48	Ogółem - 40 os. Gmina – 32 os. Osoby nowoprzybyłe w 2024r.: Ogółem – 17 os. Gmina – 12 os. Inni – 5 os.
	2. Kierowanie osób bezdomnych do całodobowych ośrodków wsparcia (schroniska dla osób bezdomnych w tym z usługami opiekuńczymi na terenie województwa podkarpackiego).	1.Liczba osób bezdomnych skierowanych do schroniska.	MOPS	37	15
		2. Liczba osób bezdomnych skierowanych do schroniska z usługami opiekuńczymi.	MOPS	3	2
	3.Monitoring sytuacji osób bezdomnych przebywających w pokojach hotelowych/akademikach itp.	1.Liczba osób bezdomnych przebywających w pokojach hotelowych/akademikach itp.	MOPS	20	26
	4. Podejmowanie działań interwencyjnych opartych na doraźnej pomocy osobom bezdomnym w godzinach od 15.30 do 7.30	1. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z pomocy interwencyjnej w godzinach od 15.30 do 7.30.	Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Noclegowania	12	14
			KPP	20	20
			ZPO	0	0
			Służba zdrowia/SOR	Brak danych	Brak danych

	w sytuacji zagrożenia ich życia lub zdrowia.		SOWiIK	0	0
			DPS	0	Brak danych
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	5. Świadczenie osobom bezdomnym pomocy finansowej.	1.Rodzaj i liczba osób, którym przyznano świadczenie.	MOPS	Zasiłek okresowy – 37 Zasiłek stały – 29 Zasiłek celowy – 35	Zasiłek okresowy – 43 Zasiłek stały – 25 Zasiłek celowy - 20
		2.Liczba osób objętych świadczeniami.	MOPS	67	87
	6. Zapewnienie posiłków osobom bezdomnym.	1. Liczba osób bezdomnych objętych pomocą w formie posiłków.	MOPS	48	43
	7. Objęcie osób bezdomnych ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej ze środków publicznych.	1.Liczba osób bezdomnych objętych ubezpieczeniem zdrowotnym.	MOPS	16	22
	8. Zapewnienie usługi higienicznej oraz w formie wsparcia rzeczowego (środki higieny, odzieży itp.)	1.Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z usługi higienicznej.	MOPS	14	12
		2. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze wsparcia w formie rzeczowej.	MOPS	62	87
			PCK	19	Brak danych
			PKPS	Brak danych	Brak danych
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Noclegownia	10	15
			DPS	0	Nie dotyczy
	9. Pomoc osobom bezdomnym w uzyskaniu dokumentów osobistych	1. Liczba osób bezdomnych.	MOPS	12	13
			Noclegownia	Nie dotyczy	1
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy

	(np. dowód osobisty, świadectwa pracy itp.)		Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	10. Pomoc w uzyskaniu przez osoby bezdomne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.	1. Liczba osób bezdomnych.	MOPS	4	7
			Noclegownia	Nie dotyczy	1
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	11. Pomoc w uzyskaniu przez osoby bezdomne świadczeń emerytalno-rentowych.	1. Liczba osób bezdomnych.	MOPS	0	4
			Noclegownia	Nie dotyczy	2
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	12. Pomoc osobom bezdomnym w podjęciu terapii uzależnień.	1. Liczba osób bezdomnych z problemem alkoholowym.	Noclegowania	43	40
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			KTŻ przy MOPS	3	5
			WOTUW	2	2
			PTUAIW	Brak danych	Brak danych
		2. Liczba osób bezdomnych zdiagnozowanych jako uzależnione.	Noclegownia	Brak danych	10
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			KTŻ przy MOPS	3	5
			WOTUW	2	2
			PTUAIW	Brak danych	Brak danych
		3. Liczba osób bezdomnych, które podjęły terapię.	Noclegownia	2	1
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			KTŻ przy MOPS	3	2
			WOTUW	2	2
			PTUAIW	Brak danych	Brak danych
			MKRPA	5	2

		4. Liczba wniosków skierowanych do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	Prokuratura	105	Brak danych
		5. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z porady terapeutycznej.	Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Noclegownia	118	115
			KTŻ przy MOPS	3	5
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	13. Zapewnienie całodobowej opieki osobom bezdomnym.	1. Liczba osób bezdomnych skierowanych do DPS.	MOPS	1	3
		2. Liczba osób bezdomnych skierowanych przez ZPO.	MOPS	0	0
	14. Pozyskiwanie środków z zewnątrz na rzecz osób bezdomnych.	1. Liczba projektów.	MOPS	0	0
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Noclegownia	2	3
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		2. Liczba grantów.	MOPS	0	0
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Noclegowania	2	3
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy

Działania o charakterze aktywizującym

Cel szczegółowy	Nazwa działania	Nazwa wskaźnika	Podmioty odpowiedzialne	Stopień osiągnięcia wskaźnika w 2023 roku	Stopień osiągnięcia wskaźnika w 2024 roku
Aktywizacja osób będących w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społecznych.	1. Prowadzenie pracy z osobami bezdomnymi w oparciu o Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności i kontrakt socjalny.	1. Liczba osób bezdomnych, które zostały objęte Indywidualnym Programem Wychodzenia z Bezdomności.	MOPS	0	2
		2. Liczba osób bezdomnych, które zostały objęte kontraktem socjalnym.	MOPS	13	2
	2. Prowadzenie mieszkań chronionych/ treningowych.	1. Liczba osób bezdomnych, którym udzielono schronienia w mieszkaniu chronionym /treningowym.	MOPS	0	0
	3. Pomoc w uzyskaniu przydziału mieszkania socjalnego z zasobów gminy.	1. Liczba osób bezdomnych, które otrzymały mieszkanie socjalne.	UM	1	0
		2. Liczba osób bezdomnych, które uzyskały rekomendacje do otrzymania lokalu z zasobów gminy.	UM	2	0
	4. Zapewnienie osobom bezdomnym/ zagrożonym bezdomnością szkoleń podnoszących kompetencje społeczne, dostępu do form aktywizacji zawodowej,	1. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze szkoleń podnoszących kompetencje społeczne (KIS).	KIS przy MOPS	2	3
		2. Liczba osób bezdomnych, które ukończyły szkolenia (KIS).	KIS przy MOPS	2	1
			KIS przy MOPS	3	3

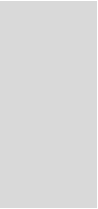
	w tym: szkoleń, stażu, prac społecznie użytecznych, pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego.	3. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z prac społecznie użytecznych/ PAI.	PUP	2 osoby uczestniczyły w PAI, 1 osoba w pracach społecznie użytecznych	1 - prace społecznie użyteczne
		4. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały ze szkoleń, stażu, pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego.	PUP	14	6 osób skorzystało z pośrednictwa pracy, w tym: -1 osobie wydano skierowania do pracy (jednak nie została wybrana przez pracodawców); -5 osób poinformowano o ofertach pracy. 3 osoby skorzystały z pośrednictwa zawodowego , w tym: 1 osoba z indywidualnej porady, 2 osoby z indywidualnej informacji zawodowej.
	5. Udzielanie osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością dostępu do poradnictwa psychologicznego i prawnego.	1. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z poradnictwa psychologicznego.	MOPS	10	4
			Noclegownia	100	62
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Inne	Nie dotyczy	Nie dotyczy
		2. Liczba osób bezdomnych, które skorzystały z poradnictwa prawnego.	MOPS	3	0
			Noclegownia	0	1
			Schronisko	Nie dotyczy	Nie dotyczy
			Inne	0	0

Poniżej zostaną zaprezentowane dane dotyczące przedstawicieli podmiotów, którzy uczestniczyli w ww. działaniach, na podstawie przesłanych przez nich danych:

L.P	Nazwa podmiotu	Rodzaj i opis działań
1.	Klub Integracji Społecznej przy MOPS w Stalowej Woli	Celem Klubu Integracji Społecznej jest poprawa funkcjonowania osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo zamieszkałych na terenie Gminy Stalowa Wola w obszarach społecznym i zawodowym. Uczestnikami zajęć KIS mogą być osoby w wieku aktywności zawodowej, które podlegają wykluczeniu społecznemu i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. Bezdomność jest jedną z przesłanek kwalifikującą do udziału w KIS-ie dlatego propozycja udziału w zajęciach kierowana była w 2024 r. do osób przebywających w Noclegowni Całodobowej w Stalowej Woli oraz tych klientów tut. Ośrodka, którzy pomimo braku miejsca zamieszkania nie wyrazili chęci skorzystania z miejsca w noclegowni. Trzy z nich brały udział w działaniach aktywizacyjnych (szkolenia w KIS, doradztwo zawodowe, udział w pracach społecznie użytecznych jako sprzątaczką i pracownik gospodarczy) i zakończyły je pomyślnie. Dwóch bezdomnych mężczyzn kontynuuje jeszcze udział w szkoleniach. W 2024 r. odbyły się dwie edycje Klubu Integracji Społecznej, w których zakwalifikowane zostały łącznie 24 osoby oraz dwie edycje KIS w Programie Aktywizacja i Integracja (obejmujące udział w szkoleniach oraz pracach społecznie użytecznych), w których uczestniczyło ogółem 18 osób. Realizowane były również same prace społecznie użyteczne (w charakterze pracowników gospodarczych – mężczyźni i sprzątaczek - kobiety), w których wzięło udział łącznie 17 osób. Natomiast 6 kobiet realizowało też prace społecznie użyteczne jako pomoc w domu.

2.	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Stalowej Woli	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Stalowej Woli monitoruje na bieżąco zaległości dotyczące opłat za lokale mieszkalne. Wysyłane są wezwania do zapłaty, prowadzone są rozmowy telefoniczne z dłużnikami, podczas których są informowani o możliwości rozłożenia zaległości na raty. Wysyłane są także wezwania przedsądowe, jednak zanim sprawy zadłużenia zostaną skierowane na drogę postępowania sądowego, zlecane są kontrole zasiedlenia mające na celu bezpośrednią rozmowę z lokatorami i rozeznanie sytuacji, która przyczyniła się do powstania zaległości. Część osób po takiej kontroli ponownie przystępuje do spłaty zadłużenia.
3.	Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli	Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stalowej Woli, ma w swojej strukturze na terenie Stalowej Woli oddział całodobowy i oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu. W tym komórkach jest realizowany program terapii uzależnienia dla osób uzależnionych od alkoholu. W 2024 roku na terapii było 2 pacjentów deklarujących się jako osoby bezdomne.
4.	Komenda Powiatowa Policji w Stalowej Woli	Współpraca z MOPS w tym z osobami odpowiedzialnymi za bezdomność w okresie całego roku, informacje w lokalnych mediach, kontrola miejsc przebywania bezdomnych w trakcie służb patrolowych, stały kontakt z noclegownią i innymi służbami, instytucjami w tym z PCK co umożliwia zabezpieczenie odzieży dla osób bezdomnych przebywających w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych w okresie zimowym, kolportaż materiałów profilaktycznych związanych z pomocą osobom bezdomnym zwłaszcza w okresie zimowym. Dzięki szerokiej współpracy i wypracowanym procedurom w ostatnich latach nie doszło na terenie miasta do zgonów w wyniku wychłodzenia.

5. **Noclegownia Całodobowa dla Bezdomnych Mężczyzn im. Brata Alberta w Stalowej Woli**
- Mieszkańcy noclegowni w czasie pobytu w placówce otrzymują całodobowe wyżywienie, jeśli zachodzi konieczność środki czystości, bieliznę osobistą, odzież. Wszystkie czynności związane z funkcjonowaniem noclegowni (utrzymanie porządku w placówce, pomoc w przygotowaniu posiłków, proste prace remontowe) wykonują sami mieszkańcy. W noclegowni pełni dyżur psycholog oraz terapeuta uzależnień, mieszkańcy mieli bezpłatny dostęp do lekarza rodzinnego oraz specjalisty. W 2024 roku noclegownia realizowała 3 projekty p.n. „Świadczenie usług socjalnych dla osób bezdomnych”. Projekty realizowane były ze środków finansowych: 1. Gmina Stalowa Wola (2 projekty); 2. Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (1 projekt); 3. Środki noclegowni jako wkład własny do wszystkich projektów. Najwięcej osób bezdomnych to kawalerowie w wieku 50-60 lat z wykształceniem średnim lub podstawowym. Z prac społecznie użytecznych korzystała tylko 1 osoba. Po opuszczeniu Zakładu Karnego w noclegowni zamieszkały 2 osoby.
6. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli**
- Działania podejmowane przez Gminę:
1. Spotkania dotyczące koordynacji działań podejmowanych w stosunku do osób bezdomnych, a w okresie jesienno-zimowym wypracowanie wspólnego planu działania instytucji z terenu Stalowej Woli.
 2. Osoby w kryzysie bezdomności mogą skorzystać: mężczyźni z noclegowni przy ul. Jaśminowej 2, które zapewnia całodobowe schronienie i wyżywienie oraz ze Schroniska w Dębicy. Kobiety mogą szukać pomocy w Schronisku dla bezdomnych kobiet w Rudniku nad Sanem. Osoby w kryzysie, które wymagają usług, ale nie wymagają całodobowej pomocy osób innych w codziennym funkcjonowaniu kierowane są do schroniska z usługami opiekuńczymi.
 3. Zapewnienie gorącego posiłku oraz odzieży, obuwia, śpiworów i koców. Funkcjonowanie Stacjonarnego Punktu Higienicznego jest rozwiązaniem w zakresie działalności punktu doraźnego wsparcia, świadczącego usługi higieniczne na rzecz osób znajdujących się w kryzysie bezdomności. Zabiegi higieniczne były wykonywane raz w tygodniu lub w razie potrzeby po wcześniejszym zgłoszeniu.
 4. Wspólne patrole pracowników MOPS, Policji i pracownika Noclegowni.

- 
5. Świadczenie bezpłatnego poradnictwa: prawnego, psychologicznego, terapeutycznego, prowadzonego przez MOPS, Towarzystwo im. Św. Br. Alberta, WOTUW, SOWiK, KTŻ.
 6. Świadczenie bezpłatnego poradnictwa zawodowego przez PUP.
 7. Funkcjonowanie Gminnego Programu Wspierającego Rozwiązywanie Problemu Bezdomności.

Wnioski:

1. Na przestrzeni dwóch lat realizacji Programu obserwuje się wzrost liczby osób będących w kryzysie bezdomności (2023r. – 83; 2024r. – 90);
2. Coraz częściej populację osób bezdomnych zasilają osoby będące w wieku do 30 roku życia;
3. Osoby będące w kryzysie bezdomności coraz rzadziej korzystają ze wsparcia w postaci schronienia w istniejącej Noclegowni (2023r. – 37; 2024r. – 15). Wybierają natomiast możliwość zakwaterowania w pokojach akademickich;
4. W przeważającej mierze osoby te objęte są pomocą finansową i rzeczową;
5. Niewielka liczba osób w kryzysie bezdomności korzysta z oferowanych form aktywizacji społeczno – zawodowej, co niewątpliwie wiąże się z problemem uzależnienia od środków psychoaktywnych i jego skutków.

W Gminie Stalowa Wola można zaobserwować pojawienie się dwóch ściśle ze sobą powiązanych zjawisk: nowego profilu osoby doznającej kryzysu bezdomności, co może sugerować, że coraz częściej to osoby, które nie zdążyły jeszcze na dobre wejść w dorosłe życie, zdobyć stabilnego zatrudnienia czy wykształcenia. Najczęściej przyczyną tej sytuacji są:

1. Problemy zdrowotne, w tym zaburzenia psychiczne;
2. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych;
3. Trudności w odnalezieniu się w systemie społecznym i ekonomicznym.

Zazwyczaj osoby te unikają tradycyjnych form wsparcia z uwagi na niechęć do regulaminów, zasad panujących w schronisku/noclegowni i posiadania dużej potrzeby niezależności.

Osoby te wybierają krótkoterminowe strategie przetrwania, np. tymczasowe wynajmowanie lokali, zamieszkiwanie u znajomych oraz w miejscach użyteczności publicznej. Bardzo często dołączają do osób będących w kryzysie bezdomności posiadających dłuższy staż życia na „ulicy”. W wyniku czego w Gminie pojawiają się skonsolidowane wokół wspólnych problemów, metod i technik przetrwania, grupy osób bezdomnych, o wysokim stopniu zintegrowania. Warto zaznaczyć, że w powyższych okolicznościach praca służb jest zdecydowanie trudniejsza. *Przyczyną tego stanu może być:*

1. przyzwolenie systemowe;
2. konieczność rozwiązywania konfliktów wewnątrz grupy oraz rozbrajanie mechanizmów wewnątrzgrupowych ;
3. zderzenie się z bardzo silnym poczuciem integracji wewnątrz grupy.

Kolejne zjawisko związane z nowym profilem osoby w kryzysie bezdomności to tzw. „ukryta bezdomność” najczęściej dotycząca osoby młode, dorosłe,

ze stosunkowo krótkim okresem przebywania na ulicy, po eksmisjach, niekoniecznie uzależnionych od substancji psychoaktywnych, nieporadnych życiowo, migrantów bez prawa do lokalu, nie wpisujących się w stereotyp osoby bezdomnej – schludnie i markowo ubranych. Sytuacja ta utrudnia diagnozę problemu i udzielanie wsparcia tym osobom.

Przygotowując Program Wspierający Rozwiązywanie Problemu Bezdomności na kolejny okres programowy, rekomenduje się uwzględnienie powyższych sugestii, które powinny zostać poddane dyskusji i konsultacji:

Rekomendacje do Programu Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2026–2028 na podstawie udostępnionych sprawozdań oraz obserwacji i wniosków pracowników służb działających na poziomie programowym.

1. Diagnoza sytuacji:

Na podstawie analizy aktualnych trendów w zakresie bezdomności, zauważalne są następujące zjawiska:

- Wzrost liczby osób bezdomnych, w tym coraz większy udział osób młodych.
- Coraz rzadsze korzystanie z placówek pomocowych – osoby w kryzysie wybierają alternatywne formy schronienia, takie jak pokoje akademickie czy tymczasowe mieszkania u znajomych.
- Brak aktywności społeczno-zawodowej, co może być związane z uzależnieniami oraz problemami zdrowotnymi.
- Rozwój ukrytej bezdomności, która nie jest rejestrowana w oficjalnych statystykach, ale utrudnia osobom dotkniętym kryzysem bezdomności dostęp do wsparcia instytucjonalnego.
- Spadająca liczba kontraktów socjalnych, co wskazuje na konieczność zmiany modelu pracy socjalnej i bardziej indywidualnego podejścia do beneficjentów.

2. Proponowane główne cele nowego programu:

- Zwiększenie skuteczności systemu pomocy osobom w kryzysie bezdomności, uwzględniając nowe formy wsparcia dostosowane do zmieniającej się struktury bezdomności.
- Poprawa dostępności mieszkań wspomaganych, treningowych i socjalnych, aby osoby zagrożone bezdomnością mogły unikać długotrwałego pobytu w schroniskach czy noclegowniach.
- Rozwój działań prewencyjnych, które zapobiegają wpadaniu w kryzys bezdomności, szczególnie wśród młodych osób i osób wychodzących z instytucji opieki.

- Aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezdomnych oraz stworzenie programów wyjścia z bezdomności dostosowanych do indywidualnych potrzeb beneficjentów.
- Zwiększenie liczby i skuteczności kontraktów socjalnych, poprzez m.in. wprowadzenie bardziej elastycznych metod pracy socjalnej.

3. Rekomendowane działania

A. Wsparcie dla osób w kryzysie bezdomności i ukrytej bezdomności

- Rozwój mieszkań treningowych i wspomaganych, zamiast koncentrowania się wyłącznie na schroniskach.
- Utworzenie mobilnych punktów wsparcia dla osób w ukrytej bezdomności – np. streetworkerzy monitorujący sytuację oraz doradcy pomagający znaleźć alternatywne formy zamieszkania.

B. Prewencja i działania osłonowe

- Programy wspierające osoby opuszczające domy dziecka, zakłady karne i placówki opiekuńcze, aby nie wpadały w spiralę bezdomności.
- Działania edukacyjne w szkołach i na uczelniach, uświadamiające ryzyko bezdomności i sposoby jej zapobiegania.
- System ostrzegania przed utratą mieszkania – np. współpraca z OPS, aby szybciej identyfikować osoby zagrożone eksmisją i wdrażać interwencję.

C. Aktywizacja zawodowa i społeczna

- Indywidualne ścieżki wychodzenia z bezdomności, które uwzględniają potrzeby konkretnej osoby, zamiast narzucania jednolitego modelu.
- Programy aktywizacji zawodowej dostosowane do osób z uzależnieniami lub chorobami psychicznymi – np. zatrudnienie wspomagane.
- Wsparcie w uzyskaniu stabilnego zatrudnienia, w tym współpraca z przedsiębiorstwami społecznymi i organizacjami NGO.

D. Reformy w systemie pomocy społecznej

- Wdrożenie innowacyjnych form pracy socjalnej, np. mentoring, coaching życiowy, streetworking.
- Szkolenia dla pracowników socjalnych w zakresie pracy z nowymi grupami bezdomnych, szczególnie osobami młodymi i w ukrytej bezdomności.

4. Wskaźniki sukcesu

Aby ocenić skuteczność programu, warto monitorować:

- Zmniejszenie liczby osób doświadczających długotrwałej bezdomności.
- Wzrost liczby osób korzystających z mieszkań wspomaganych lub treningowych.
- Wzrost liczby skutecznie zakończonych kontraktów socjalnych.
- Zwiększenie zatrudnienia wśród osób objętych programem aktywizacji zawodowej.

Nowy Program Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2026–2028 powinien skupić się na dostosowaniu działań do aktualnych trendów, zwłaszcza wzrostu ukrytej bezdomności i młodych osób w kryzysie. Kluczowe będzie rozwijanie mieszkań wspomaganych, indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz skuteczniejszych form wsparcia zawodowego i społecznego.